

КРИЗАТА ЩЕ СВЪРШИ, КОГАТО СЕ СТОПЯТ ИЗКУСТВЕНО РАЗДУТИТЕ ЦЕНИ

ТОВА, КОЕТО ТРЯБВА ДА ПРЕДПРИЕМЕ ПРАВИТЕЛСТВОТО, Е ДА ЗАЩИТИ БАНКОВАТА СИСТЕМА И ВЛОЖЕНИЯТА НА ГРАЖДАНИТЕ И ФИРМИТЕ, НО ДА ОСТАВИ ПАЗАРНИТЕ СИЛИ ДА СВЪРШАТ СВОЯТА ОЧИСТВАЩА ФУНКЦИЯ

21.10.2008

Виктор Папазов

Председател на УС на БФБ-София АД

В-К «КЛАСА»

ИНТЕРВЮИРАЩ: ЛЮДМИЛА КУЮМДЖИЕВА

- Г-н Папазов, според редица анализатори финансовата криза ще се отрази най-силно върху банковия сектор, а какъв е ефектът върху капиталовия пазар?

- Ефекта върху капиталовия пазар по света всички вече го видяха и усетиха – цените на повечето акции навсякъде падат, индексите се понижиха драстично, особено в последния месец. Кризата се превърна от финансова в криза на доверието във финансовата система и това сериозно се усеща точно на капиталовия пазар.

Българският капиталов пазар вече е много свързан със световните и такива процеси не го отминават. Независимо от все още добрия фундамент на търгуваните компании много инвеститори не издържат на напрежението и продават своите книжа, а това води от своя страна до допълнително понижение на цените.

- Имате ли прогноза кога ще приключи финансовата криза?

- Никой не може да каже кога точно ще свърши кризата, както преди година никой не каза категорично, че започва криза. Последния месец стана ясно, че кризата, или по-скоро спадът, ще свърши, когато се стопят всички изкуствено раздути цени и ликвидират свързаните с тях деривативни продукти. Колкото по-бързо свърши – толкова по-добре за всички.

- В условията на глобална криза кои са мерките, които трябва да предприеме правителството?

- Трябва да се отбележи, че това е криза преди всичко на финансовата система в най-развитите икономики. Доколкото ние сме доста по-неразвити, тази криза ни засяга относително по-слабо. Това, което трябва да предприеме правителството, е да защити банковата система и вложенията на гражданите и фирмите. Не смятам, че трябва да защитава излишествата, които се натрупваха в някои сектори на икономиката. Напротив, би трябвало да остави пазарните сили да свършат своята очистваща функция.

- Ще успеят ли българските индекси да се възстановят след рекордните спадове, които отчетоха?

- Българските индекси наистина отчетоха рекордни спадове, но както си спомняте, година преди това отчетоха и рекордни ръстове. Както икономиката, така и пазарите имат своята цикличност – след спадовете ще има нови ръстове, самият пазар обаче ще определи какви и кога ще бъдат те.

- Спадащите обороти на борсата през летните месеци закономерни ли са, или са плод на по-дълбоки причини, свързани с инвестиционния климат у нас и в световен мащаб?

- По принцип в нормални условия, когато няма извънредни условия, летният сезон е по-спокоен за капиталовите пазари. През тази година обаче летният сезон съвпадна с развитието на може би най-сериозната световна финансова криза. Така че тазгодишните летни спадове се дължат основно на влиянието на световните капиталови пазари над нашия пазар.

- Кога Българската фондова борса ще бъде готова за пазар на деривати?

- Пазарът на деривати ще бъде създаден тогава, когато всички участници на нашия капиталов пазар го поискат. Когато всички бъдат готови за това. Българската фондова борса е само една част от цялото.

- Според вас намаляват или се увеличават възможностите българският капиталов пазар да привлича повече инвеститори? Кои са рисковете пред него в момента?

- Инвеститорите отиват на един пазар, когато там има атрактивни финансови инструменти. На българския капиталов пазар в момента има доста атрактивни акции по отношение на потенциала за развитие на компаниите. В същото време инвеститорите ще дойдат тук, когато имат достатъчно свободни средства за инвестиране в ценни книжа. За жалост световната финансова криза доста ограничава свободния ресурс, да не говорим, че в момента доминира страхът и всяка рискова дестинация се избягва. Въпреки това аз съм оптимист за българския

пазар в средносрочен аспект. В краткосрочен аспект е много трудно да се прогнозира.

- Има ли вече запитвания от чуждестранни инвестиционни посредници за търговия на българския пазар през новата система?

- Да, имаме вече няколко запитвания. За да работят на българския пазар обаче, тези чуждестранни членове трябва да станат и част от системата за клиринг и сетълмент. За тях това, уви, не е много просто. В момента работим с новото ръководство на Централния депозитар как най-добре да решим проблема.

- Кои български дружества очакваме да излязат на фондовия пазар и от кои сектори?

- Много български компании бяха изявили желание да станат публични през миналата година, част от тях вече станаха, други засега чакат по-подходящ момент. На фондовата борса от 28 ноември ще започнат да се търгуват акциите на „Железопътна инфраструктура – холдингово дружество“ АД. Освен това Комисията за финансов надзор вече потвърди проспектите на няколко дружества, като “Доброволна осигурителна мрежа - Здраве” АД и “Биочек” АД, и те също се очаква да се регистрират на борсата.

- Как оценявате идеята да се въведе данък върху печалбата от акциите?

- Премахването на облагането на печалбите от търговия с акции на публични дружества, което бе направено преди няколко години, имаше голям положителен ефект върху развитието на капиталовия пазар у нас. Поне засега няма индикации това да бъде променяно, даже се предлага да се премахне и облагането на търговията с акции на компании, търгувани на борси в други страни от ЕС. Надявам се още дълго време да не се въвежда данък върху капиталовите печалби, защото това ще доведе до отлив от страна на предимно дребни, индивидуални инвеститори. Освен това смятам че този данъчен режим дава сериозно конкурентно преимущество на България и създава предпоставки за превръщането ни във финансов център в Европа.

- Доколко БФБ успява да комуникира адекватно с останалите борси в Югоизточна Европа?

- БФБ-София винаги е комуникирала активно с останалите борси от Югоизточна Европа и ще продължава да го прави. Това пролича особено ясно и на проведения през септември форум "Перспективите пред капиталовите пазари в Югоизточна Европа", където бяха обсъдени много въпроси, свързани с бъдещето на капиталовите пазари в нашия регион.

- Вашата визия за Българската фондова борса до края на годината?

- Надявам се да има добри новини за всички участници на пазара.

- Отскоро борсата заработи с нова платформа – XETRA... Какво промени тя за инвеститорите?

- Новата търговска платформа XETRA бе големият проект на БФБ-София за тази година и той бе изпълнен успешно. Платформата е с голям капацитет и бързо действие, което е доказано от безпроблемната ѝ работа във Виенската, Ирландската и Шанхайската борса, както и в Европейската енергийна борса в Лайпциг и в самата Дойче бьорзе. Допълнително като крайно положителен може да се приеме и фактът, че след въвеждането на XETRA в технологично ниво българската борса вече е в равностойно положение спрямо някои от най-големите борси в света. В системата на XETRA са свързани над 600 инвестиционни банки и над 5000 брокери. За жалост заради финансовата криза все още не могат да се усетят положителните ефекти от въвеждането на платформата. Това неминуемо ще се случи в бъдеще и ще има позитивен ефект за местния капиталов пазар.

- Кои са основните проблеми в развитието на инфраструктурата на капиталовия пазар у нас с оглед на разразилата се финансова ситуация по света?

- Инфраструктурата на нашия пазар като цяло вече е изградена. С оглед на въведената нова платформа за търговия е необходимо да се предприемат определени стъпки, за да се издигнат на същото ниво и процесите и услугите, свързани с приключването на сделките. Това ще ни отнеме известно време, но сме убедени, че след като постигнем и това, ефектът върху пазара ще бъде чувствителен. Иначе текущата ситуация влияе основно върху инвеститорите, които, освен че са много уплашени, понесоха значителни загуби.

